

Toimenpidealoite TPA 86/2022 vp

Hanna Holopainen vihr

Toimenpidealoite pelastajien eläketurvan varmistamisesta

Eduskunnalle

Pelastusalan eläkeiän noston myötä moni eläköityy tältä raskaalta alalta työkyvyttömyyden takia. Pelastajien työkyvyttömyydestä johtuviksi työnantajien kustannuksiksi on arvioitu esimerkiksi vuonna 2016 eläköityneen 28 henkilön kohdalla 5,78 miljoonaa euroa/v.

Pelastusalan työkyvyttömyydestä aiheutuvat kustannukset on laskettu oletuksella, että pelastustoimea järjestävä on täysin omavastuinen työnantaja (palkkasumma noin yli 34 miljoonaa euroa/v) ja TyEL:n keskimääräinen tk-maksu 1,10 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. 1 000 euron/kk työkyvyttömyyseläkkeestä seuraa työnantajalle noin 125 000 euron kustannukset, jotka jaksottuvat kahdelle vuodelle. Tämä sillä edellytyksellä, että yhtäjaksoinen työkyvyttömyyseläke kestää vähintään 24 kk. Jos kesto on lyhyempi, kustannukset ovat pienemmät, ja jos pitempi, niin kustannukset eivät tuosta 125 000 eurosta nouse. Jos työkyvyttömyyseläke on 2 000 euroa/kk, niin työnantajan kustannukset ovat lineaarisesti 250 000 euroa. Keskimääräisenä palkkana pelastusalalla on 3 300 euroa/kk. Tämän perusteella voi arvioida, että keskimääräinen työkyvyttömyyseläke olisi 1 650 euroa/kk. Tästä seuraa, että keskimääräiset työkyvyttömyyseläkkeen kustannukset työnantajalle olisivat 206 250 euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että vuonna 2016 kustannukset ovat 28 tapauksella noin 5,78 miljoonaa euroa/v.

Myös eläkeikää lähestyvien pelastajien uusien uramahdollisuuksien tie on käytetty loppuun. Vuonna 2010 kolmen pelastuslaitoksen toimesta tehtiin kattava palomiesten urapolkuja koskeva selvitys, jossa haettiin hyviä käytäntöjä ja malleja tilanteisiin, joissa työkyky äkillisesti alenee. Selvitystyön jälkeen myös hallitusohjelmaan kirjattiin tavoitteeksi pelastustoimen työhyvinvoinnin kehittäminen ja työtä varten perustettiin pysyväisluonteinen yhteistyöelin. Tämän työn tuloksena pelastajien urapolkuja on saatu suunniteltua paremmin ja ennen aikainen työkyvyn menettämisestä johtuva eläköityminen on vähentynyt. Tehtävät, joihin osin työkykynsä menettäneet pelastajat voivat sijoittua, ovat kuitenkin tällä hetkellä täynnä. Yksittäisiä tehtäviä voi löytyä, mutta 15 vuoden kuluessa näihin tehtäviin siirtyneet ovat täyttäneet nämä työmarkkinat. Hyvinvointialueiden muodostaminen tarjoaa vain niukasti uusia uramahdollisuuksia eläkeikää lähestyville pelastajille.

Pelastajien eläketurvan takaamiseksi Pelastusalan Unioni on tuottanut maksuperusteisen lisäeläkkeen mallin, joka on käytössä jo merimiehille. Etuus määräytyisi maksetun maksun ja yksityisten eläkeyhtiöiden, joiden kautta lisäeläke olisi mahdollista toteuttaa, maksuille saamien tuottojen perusteella. Mikäli alin lakisäättäinen eläkeikä olisi 63 vuotta, maksujen tasoksi tulisi noin 8,5 miljoonaa euroa/v ja 65 ikävuoden perusteella noin 7 miljoonaa euroa/v.

Valmis
5.0

Toimenpidealoite TPA 86/2022 vp

Käytännössä maksuperusteinen työeläke olisi työnantajalle siis liki kustannusneutraali. Työkyvyttömyydestä kärsivälle pelastajalle malli tarjoaisi kuitenkin joustavuutta eläkkeelle siirtymiseen ja työkyvyttömyyseläkettä paremman tulotason. Maksuperusteista työeläkkeen mallia on syytä tarkastella mahdollisena vaihtoehtona pelastajien eläketurvan takaamiseksi. Tämä toimenpidealoite tähtää pelastajien työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseen, ei heidän yleiseen eläkeikänsä laskuun.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin pelastajien eläketurvan takaamiseksi.

Helsingissä 7.7.2022

Hanna Holopainen vihr